

USA: piska och morot mot Latinamerika

Kina-USA-Latinamerika - en kontinent under omvandling

De senaste dagarnas högnivåmöten mellan ledare för utvecklingsländer i Moskva och Peking skapade rubriker runt om i världen. I Moskva var Putins, Xi Jinpings och Lulas gemensamma närvaro vid paraden till minne av 80-årsdagen av Sovjets seger över nazisterna mycket symbolisk. Som en påminnelse om solidariteten i tredje världen i ?Bandungs anda? hölls också möten i den ryska huvudstaden mellan Nicolás Maduro - som leder det venezuelanska motståndet mot USA:s olagliga sanktioner - och Ibrahim Traoré, den överraskande unga figuren från Burkina Faso som har ärvt Thomas Sankaras revolutionära själ. Från Peking, slutligen, bekräftade Lula och Xi Jinping sitt engagemang för multilateralism och internationellt samarbete, i motsats till den unilateralism som Trumpadministrationen förespråkar, medan det fjärde forumet mellan CELAC (De Sydamerikanska och Karibiska staterna) och Kina bekräftade förväntningarna på en ny era av kraftfulla förbindelser för syd-syd-samarbetet.

Trasiga nycklar med namn på politiska hökar i USAs politik gentemot Latinamerika. Kuba har Uncle Sam satt i halsen. "Jag behöver maximalt tryck eller så slutar det illa".

Allt detta sker vid en tidpunkt då USA, som fruktar en möjlig recession, börjar visa tecken på att backa från sitt försök att intensifiera tullaggressiviteten mot Kina. Som ett resultat av detta är det naturligt att det finns en växande uppfattning bland politiska ledare, analytiker och observatörer att en ny multipolär ordning rör sig framåt på en konsekvent basis. Detta är ingen tillfällighet. Världen har verkligen förändrats, och utvecklingsländernas ekonomiska, politiska och befolkningsmässiga tyngd är en oåterkallelig realitet. Detta kommer att få viktiga konsekvenser för utformningen av de internationella förbindelserna under de kommande åren.

När man specifikt bedömer fallet Latinamerika och Karibien måste dock vissa nyanser beaktas för att undvika den förhastade slutsatsen att USA-imperialismen oåterkalleligen har förlorat sin vitalitet eller att vi bevittnar ett oundvikligt slut på Monroedoktrinen återuppståndelse.

Det är nödvändigt att förstå att Trumpadministrationens strategi gentemot Latinamerika är långt ifrån moderat och att regionen inte heller har en underordnad roll i USA:s utrikespolitik. Det är ingen tillfällighet att utrikesminister Marco Rubio's första officiella resa var en rundresa i Centralamerika och Karibien. Det hade gått mer än ett sekel - sedan Philander Chase Knox besök i Panama 1912 under byggandet av Panamakanalen - sedan Latinamerika hade varit destinationen för den första officiella resan av en amerikansk utrikesminister.

Från mandatperiodens början har Förenta staternas huvudmål i det hemisfäriska sammanhanget varit tydligt: att destabilisera och försvaga de samarbetsband som länderna i regionen har med Kina. Bland de många medel som används för att uppnå detta mål är det två som är mest relevanta för att förstå den nuvarande situationen: (1) påtryckningar och utpressning mot lokala regeringar, och (2) uttryckligt stöd till högerextrema politiska krafter i olika länder, i syfte att hindra progressiva regeringar från att avancera.

När det gäller den första metoden har höga tjänstemän i den amerikanska regeringen och dess olika tentakler gjort många offentliga uttalanden mot samarbetsbanden mellan Kina och Latinamerika, vilket framgår av återkommande uttalanden från befälhavare i USSOUTHCOM, USAs Sydkommando.

I Centralamerika och Karibien - där 'Big Stick'-politiken historiskt sett har varit mest aggressiv - finns det ett uttalat försök att omforma regionens politiska och ekonomiska band. Påtryckningar på Panama, inklusive hot om att återta kanalzonen med våld, ledde till att landet meddelade att det drar sig ur Belt and Road Initiative och överförde förvaltningen av två kanalhamnar från Hongkong-baserade CK Hutchison till USA-baserade BlackRock. Under sitt besök i Costa Rica ställde sig Marco Rubio bakom den costaricanska regeringens kritik av Huawei implementering av 5G-nätverk. I ett officiellt uttalande välkomnade Costa Ricas utrikesminister Arnoldo André anpassningen till amerikanerna: 'Costa Rica fick erkännande, gratulationer och beröm av senator Rubio för att ha tagit upp frågorna på ett lämpligt sätt, i linje med den nya amerikanska administrationens intressen?', vilket är ett eko av de diskurser som är anpassade till paradigmet om ett förmodat 'nytt kallt krig'. President Bernardo Arévalo, som också fick stöd av radikala sektorer i USA, behöll Guatemalas undergivna diplomatiska hållning och gick så långt som att behålla det diplomatiska erkännandet av Taiwan.

I samma sammanhang har USA gjort tydliga ansträngningar för att disciplinera sin regionala allierade Nayib Bukele, El Salvadors president, som - trots sin position till höger i det politiska spektrumet och sin närhet till Trump - har försökt fördjupa landets band med Kina. I april kritiserades i en debattartikel i Wall Street Journal med rubriken 'El Salvadors Bukele är en allierad till Kina' den amerikanska regeringens självbelåtenhet när det gäller El Salvadors band till Kina. Slutligen kompletterar de skärpta sanktionerna mot Kuba och Nicaragua detta scenario, där USA försöker befästa en 'cordon sanitaire' runt dessa länder och, naturligtvis, Venezuela.

Längre söderut blev trycket på Brasilien tydligt under månaderna före president Xi Jinpings besök i landet, med olika uttalanden från amerikanska tjänstemän som uttryckte sitt missnöje med möjligheten att Brasilien skulle ansluta sig till Belt and Road Initiative. Även om landet inte formellt har anslutit sig till initiativet har den brasilianska regeringen betonat synergierna mellan de nationella programmen - Growth Acceleration Programme (PAC), New Industry Brazil och South American Integration Routes - och Belt and Road Initiative. Relationerna med Kina fortsätter att fördjupas, till den grad att man överväger att bygga en bi-oceanisk järnvägskorridor mellan Brasilien och Peru, med direkt stöd från kinesiska företag och expertis.

Den diplomatiska krisen mellan USA och Colombia i januari inträffade just i samband med en växande strategisk oenighet mellan de två länderna, bland annat om de kinesisk-colombianska relationerna. Colombia, som är en traditionell allierad till USA och NATO:s enda 'globala partner' i regionen, har under Gustavo Petros regering antagit en alternativ utrikespolitisk kurs där man utmanar USA:s hegemonism och närmar sig Kina. År 2023 etablerade Petro ett strategiskt partnerskap med Peking och under mer än ett år övade han på landets inträde i Belt and Road Initiative - ett steg som officiellt tillkännagavs under det 4:e China-CELAC Forum.

När det gäller den andra metoden - som syftar till att förändra korrelationen mellan politiska och sociala krafter till förmån för extremhöger och till nackdel för progressiva krafter - har Trumpadministrationens agerande också varit ganska tydligt. Det är ingen tillfällighet att när man tillkännagav tullar på produkter från olika länder var det just Argentina som fick de lägsta avgifterna, en episod som Javier Milei firade offentligt. Milei, som är den ultimata representanten för den nya extremhöger som drivs av Trumpismen i Latinamerika, har visat en otvetydig vilja att offra sitt eget folks intressen och till och med den nationella affärsverksamheten - vilket framgår av hans envishet att hindra lukrativa bilaterala förbindelser med Kina - i utbyte mot demonstrationer av ovillkorlig lojalitet mot Washington. Under hans ledning meddelade Argentina att landet lämnar Belt and Road Initiative och avstår från anslutningsprocessen till BRICS+, och landet uteblev dessutom från China-CELAC Forum i Peking.

Två andra ideologiska allierade till Trumpismen i regionen, regeringarna Daniel Noboa i Ecuador och Nayib Bukele i El Salvador, har visat mindre samstämmighet med de Kina-fientliga ansträngningarna, vilket återspeglar de växande spänningarna mellan den amerikanska högerns världsbild och vissa latinamerikanska eliters konkreta intressen. Samtidigt som dessa ledare delar visionen om att bekämpa progressiva krafter och upprätthålla banden med de mest konservativa sektorerna i USA, representerar de också delar av

den nationella ekonomiska eliten som i många fall är beroende av att relationerna med Kina blir framgångsrika. Det är dock obestridligt att USA utövar mycket större kontroll över Noboa och Bukele än över deras direkta utmanare - Medborgarrevolutionen i Ecuador respektive Farabundo Martí's nationella befrielsefront (FMLN) i El Salvador. Som ett resultat av detta tvekade inte USA:s diplomati och underrättelsetjänst att uttryckligen stödja olagliga och misstänkta åtgärder som präglade det val som förde Noboa tillbaka till presidentposten, trots oppositionens häftiga anklagelser om valfusk.

Försöket att omforma regionens politiska landskap är direkt beroende av resultatet av detta och nästa års val, med avgörande kapitel i länder som Bolivia, Chile, Honduras, Colombia och Brasilien - där USA kommer att satsa på att besegra en lång rad progressiva regeringar. Bolivia är ett historiskt exempel på USA:s interventioner, där den senaste episoden var Elon Musks offentliga uttalande om kuppen mot Evo Morales 2019. Luis Arces nuvarande regering står inför svårigheter som härrör från splittringen av Movimiento al Socialismo (MAS) mellan hans anhängare och Evos. I detta sammanhang hoppas högern att återkomma till makten genom val efter mer än tjugo år.

Under de senaste åren har Honduras följt en annan väg än tidigare och upprättat diplomatiska förbindelser med Kina 2023, under Xiomara Castros presidentskap, som nu försöker se till att hennes efterträdare behåller en progressiv politisk inriktning och fördjupar banden med kineserna. Oppositionen, liberala partiets troliga kandidat, Salvador Nasralla, har däremot redan offentligt uttalat sig mot ett eventuellt frihandelsavtal med Kina och kritiserat den diplomatiska brytningen med Taiwan.

I Chile består högeroppositionen mot Borics regering av flera framträdande personer inom den chilenska konservatismen, framför allt Johannes Kaiser, som har en libertariansk och högerextrem retorik som liknar Javier Mileis. I Colombia är USA:s ansträngningar för att helt omorientera landet i riktning mot sina strategiska och kommersiella intressen uppenbara. Colombia spelar en nyckelroll inte bara som handelspartner, utan också som en central punkt i försöken att isolera Venezuela och begränsa det kinesiska inflytandet i Sydamerika.

Brasilien kommer förmodligen att bli skådeplatsen för den viktigaste valstriden i regionen. President Lula kommer att försöka bli omvald mot en kandidat som ännu inte är fastställd, men som kommer att ha stöd av Jair Bolsonaro, som för närvarande är diskvalificerad. Man får inte glömma att Bolsonaro under sin sista mandatperiod officiellt drog tillbaka Brasilien från Gemenskapen för Latinamerikas och Västindiens stater (CELAC), och dessutom verkade för en total urholkning av Sydamerikanska nationers union (UNASUR) och andra regionala enheter som hade stärkts under tidigare år. Bolsonaristas är otvetydiga allierade med Trumpismen, och demonstrationer med amerikanska och israeliska flaggor på brasiliansk mark är inte ovanliga. Sedan mars har Eduardo Bolsonaro, den tidigare presidentens son, varit tjänstledig från sin post som federal parlamentsledamot för att stanna kvar i USA, där han formulerar gemensamma strategier med Donald Trumps närmaste krets.

Slutligen intensifierades USA:s stränga och kontinuerliga sanktioner mot Kuba, Nicaragua och Venezuela ännu mer i början av Trumps nya mandatperiod, i syfte att skapa sprickor i regeringarna i dessa länder och stärka reaktionära politiska och sociala krafter som längtar efter att taktiken med 'regimskifte' ska lyckas.

Det är obestridligt att dessa två element - ökade diplomatiska påtryckningar på latinamerikanska regeringar och ansträngningar att omforma styrkeförhållandena genom att stödja reaktionära element - utgör kärnan i Trumpadministrationens strategi för regionen. De grundläggande målen är att försvaga Latinamerikas band med Kina och att begränsa de progressiva regeringarnas nya uppgång.

Den senaste tidens händelser har dock avslöjat viktiga svagheter i denna strategi. USA:s unilateralism, tullar och utpressning har skapat viss misstro och oenighet i relationerna med några av dess närmaste allierade. Trump-allierade som Noboa och Bukele har visat sig ovilliga att fullt ut stödja den anti-kinesiska offensiven, och andra konservativa regeringar, som Dina Boluartes i Peru, verkar fast beslutna att inte ge sig in i retoriken om det 'nya kalla kriget'. Den amerikanska offensiven har till och med fått vissa progressiva regeringar att radikaliserar sina ståndpunkter gentemot Washingtons hegemonism, vilket framgår av den ton Petro intog när han tillkännagav Colombias anslutning till Belt and Road Initiative.

Trots detta innebär dessa åtgärder inte ett definitivt slut på konfrontationen. Som fallet Panama tydligt visar har USA:s påtryckningar också lett till resultat som gynnar USA:s intressen. Även om Brasilien fördjupar sina relationer med Kina är det

tydligt att USA:s påtryckningar spelade en nyckelroll när det gällde att hindra landet från att formellt tillkännage sin anslutning till Belt and Road Initiative - en gest som skulle ha höjt symbolvärdet av det bilaterala närmandet. USA:s aggressiva hållning till förmån för regimskifte och destabilisering av progressiva regeringar går hand i hand med ett starkt stöd till högerextrema reaktionära krafter. De senaste valbedrägerierna till förmån för Noboa i Ecuador är bara ett tecken på en period av ökande politiska och valmässiga svårigheter för progressiva krafter på den regionala arenan.

Med detta sagt är det tydligt att världen snabbt rör sig mot strukturella omvandlingar som breddar utvecklingsländernas politiska och ekonomiska manöverutrymme. De vindar som blåst sedan de senaste mötena i Moskva och Peking är otvetydiga tecken på att en multipolär värld är på väg att växa fram. I detta sammanhang har förbindelserna mellan Latinamerika och Kina blivit alltmer outhärliga, vilket tydligt framgick av resultaten från det fjärde forumet mellan Kina och Celac, där en gemensam vision om utveckling, multilateralism och syd-syd-samarbete lyftes fram. Att stärka dessa band är inte bara en formell diplomatisk gest, utan en vital nödvändighet för att trygga regionens självständighet och framtid.

Det måste dock erkännas att imperialismens slutliga nederlag i Latinamerika inte kommer att ske enbart genom de nationella regeringarnas internationella agerande, hur viktigt det än är. Det kommer också att bero på de progressiva och folkliga krafternas förmåga att på nationell nivå motstå den historiska alliansen mellan oligarkiska eliter som säljer ut sig och hökarna i Washington, som fortsätter att arbeta för att hålla Monroedoktrinen vid liv.

Trump reactiva la Doctrina Monroe para contener el giro multipolar de América Latina

Cubadebate 250521 (ZT)

Stöd Kubas matsuveränitet!

Nu drar Svensk-Kubanska igång ett agroekologiskt jordbruksprojekt! Bidra du också till den kubanska visionen för matsuveränitet, starka lokalsamhällen, och hållbart jordbruk!

Svensk-Kubanska ger stöd till ett småskaligt projekt till en agroekologisk gård i Las Lajas i provinsen Cienfuegos. I första hand gäller det att kunna köpa in bevattningsutrustning. Vi behöver få ihop 150 000 kr. Vill du bidra? Sätt in valfri summa på PG 23 57 15 ? 0 ELLER Swish 123 182 37 72. Märk betalningen "agroekologi". Stort tack.

STÖD KUBAS MATSUVERÄNITET!

 Svensk-Kubanska Föreningen

pg 23 57 15-0

Swish 123 182 37 72

Märk betalningen AGROEKOLOGI